

ЕТНІЧНІ СТЕОРЕТИПИ СТУДЕНТІВ ВНЗ

У статті здійснений теоретичний аналіз феномену ментальність, соціальні стереотипи, архетипи, проаналізовано їх відмінності та взаємозв'язок. Розкрито ментальність як інтегративна етнопсихологічна ознака нації та причини виникнення соціальні стереотипи, які приводять до поляризації українського суспільства.

В експериментальній частині емпірично досліджено етнічні афіліативні тенденції, етнічну самосвідомість, етнічну ідентичність студентів з різних регіонів України та їх трансформації в умовах міжетнічної напруженості.

Ключові слова: *студенти, ментальність, етнічні стереотипи, етнічна ідентичність, етнічна афіліція, асоціативні карти України, національна вдача, колективне несвідоме*

Постановка проблеми. Розбудова української державності вимагає глибокого та об'єктивного вивчення особливостей нашого народу. А знання базових рис конкретної нації виконують прогностичну функцію, дозволяють, придивившись глибше до себе, зазирнути у майбутнє, адаптуватися до нього.

Поряд з позитивними зрушеннями в українському суспільстві такими, як підвищення громадянської свідомості, благодійності, почуття гідності, політичної активності тощо, ми є свідками й різкого зростання протистояння різних політичних ідеологій, що викликало поляризацію суспільства та формування «образів ворога». В основі цієї поляризації лежали не лише різні політичні вподобання, а й різні групові ідентичності, що знайшло відображення у відмінності соціокультурних, мовних, етнічних особливостей [8].

Групова ідентичність відіграла настільки значну роль, що перемога однієї політичної сили сприймалася її опонентами як загроза ідентичності [2, с.90]. У зв'язку з цим актуальним представляється аналіз загальних закономірностей виникнення, становлення та розвитку соціальних стереотипів, зокрема етнічних, стосовно особливостей взаємосприйняття жителів Півдня та Заходу країни.

Основний викладений матеріал. У нашій державі, коли ми спостерігаємо економічну кризу, війну, соціальну невизначеність, ідеологічну плутанину, велику кількість різноманітних, навіть полярних, точок зору відносно різних аспектів існування та розвитку країни, знов усе частіше можна почути думки про немовби існуючі відмінності між жителями Заходу, Півночі України та Півдня і

Сходу. Останні політичні події дійсно показали, що у буденній свідомості є досить сталими асоціації місця проживання людини з певною політичною та ідеологічною спрямованістю та, навіть, певним набором рис характеру, цінностей, особливостей поведінки[8].

Є суттєві відмінності між ментальністю, етнічною стереотипністю та архетипністю. Передусім, ці поняття відрізняються за походженням: ментальність розвивається під впливом зовнішніх чинників; етнічні соціальні стереотипи формуються також під впливом зовнішніх чинників але формуються через упереджене ставлення або нестачу інформацію, тоді як архетипність є результатом інтеріоризації, оскільки архетип входить в глибини пам'яті, а процес його засвоєння відбувається в ході етнізації. Іншою ознакою відмінності виступає міра відкритості іншим етносам.

Ментальність — це властива саме певній епосі (і тільки їй) відповідна культура, цивілізація, суспільство, спільноти і т.д., спільний розумовий інструментарій, яким індивіди цієї епохи оволодівають і послуговуються в неусвідомленій, інстинктивній формі, створюючи (з неминучими неповторними індивідуальними модифікаціями) особливий загальний образ світу, притаманний лише означеному суспільству (спільноті, етносу, культурі) [6;9].

Ментальність - це сукупність настанов, схильностей індивіда чи соціальної групи діяти, мислити, відчувати і сприймати світ певним чином, децю відмінним від сприйняття іншими соціальними спільнотами [1]. Дані стереотипи духовності залежать від народних традицій, національної культури, соціального досвіду, нарешті, екологічного доквілля людини і здебільшого діють на рівні несвідомого, психологічного реагування. Менталітет - це традиційний вияв світосприйняття людиною, нацією, народом, зумовлений історичним досвідом і національною культурою [5, с. 20; 9].

Досліджуючи соціально-психологічний стереотип, науковці визначили його основні елементи, які також є специфічними механізмами формування ментальності, а саме процеси категоризації, схематизації, атрибуції та казуальної атрибуції, установки та емоції. При **категоризації** відбувається формування понять та об'єднання їх у категорії за спільними ознаками.

Соціальна категоризація передбачає групування людей за суб'єктивно усвідомленими якостями та допомагає передбачити особливості майбутньої взаємодії з ними [2]. **Схематизація** передбачає створення схеми існуючих у досвіді індивіда понять, притаманних їм атрибутів та усвідомлення зав'язків і співвідношень між ними. У соціальних ситуаціях взаємодії чи при зустрічі з тим чи іншим об'єктом, суб'єкт вже володіє схематизованими конструкціями, які детермінують психологічну установку. На основі зазначених схем і формуються соціальні стереотипи, яким притаманна

своєрідна суб'єктивна готовність оцінювати та інтерпретувати поведінку людей. Схеми, які індивід використовує найчастіше, здаються надійними та валідними і формують ригідне ставлення до людей визначеної категорії [3].

Атрибуція – приписування різним соціальним об'єктам (окремим людям, групам чи соціальним спільнотам) якостей, які у той чи інший момент з певних причин не можуть бути результатом перцепції. Вивчали це явище Ф. Хайдер, Е. Джонс і К. Девіс, Х. Келлі та ін. [4, с. 35]. **Казуальна атрибуція** – пояснення людиною причин поведінки і дій іншої людини шляхом приписування їй певних намірів, мотивів, думок і почуттів [4, с. 35]. Під час атрибуції відбувається приписування причин поведінки та досягнень індивідів на основі їх групової приналежності [8].

Соціальна установка – суб'єктивні орієнтації членів групи на певні цінності, які вказують їм соціально визначені форми поведінки [4, с. 371]. Згідно із сформованими груповими цінностями та нормами, попереднього особистісного досвіду формується готовність сприймати представників інших соціальних груп через призму прийнятих узагальнених якостей та приписувати їм визначені мотиви, характеристики тощо. Така особливість соціальної установки сприяє виникненню соціально-психологічних стереотипів і водночас є його структурним компонентом.

Не менш важливу роль у дієвості соціально-психологічного стереотипу відіграють емоції, які є суб'єктивними маркерами модальності наших ставлень до інших людей і стосунків з ними [9]. Емоції впливають на формування позитивного внутрішньогрупового ставлення до членів своєї групи (авгостереотипи) і загострюють негативне ставлення до членів інших соціальних груп. Це призводить до виникнення такого негативного суспільного явища, як дискримінація – тенденція перебільшувати міжгрупові розбіжності та зменшувати їх між членами однієї групи. Зазначимо, що соціально-психологічні стереотипи у ставленні до представників «чужих» груп засвоюються у процесі ідентифікації суб'єкта з якою-небудь реальною чи референтною групою та усвідомленням себе її членом [3].

Увесь механізм формування стереотипів прийнято називати стереотипізацією [3]. З описаної вище специфіки механізму формування соціально-психологічного стереотипу можемо змоделювати структури психологічних компонентів його функціонування.

Дослідження проводилося на базі Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського, Вінницького національного медичного університету ім. М. Пирогова, вибірка становить 60 студентів.

За методикою «Асоціативна карта України» студенти Західного регіону охарактеризовували тільки ті міста, які відвідали, асоціації

занотовані досить стисло та лаконічно (Наприклад О., Волиньська обл.: Львів-традиції, Київ-гроші, Луганськ-шахта, Вінниця-краса, Чернівці-старе місто), тоді як студенти родом з Північної частини України описували кожне місто із переліком асоціацій, які виникали (Наприклад В., м. Ружин, Житомирська обл.: Львів-культура, Вінниця- навчання, Київ-каштани, Луганськ-зрада, АР Крим-зрада і т.д.).

Отримані дані за методикою «Асоціативна карта України» на-ступні:

1. Асоціації пов'язані із Східною частиною України: смерть, руйнація, сила, АТО, інше життя, корисні копалини, війна, вороги непорозуміння, проблеми, віддаленість, російська мова, брудне повітря, холод, окуповано, агресія, зрада (здебільшого занотовано на карті над такими містами, як Луганськ, Донецьк, Харків); шахти-пил-бруд, сірі стіни, образа, неповага (м. Запоріжжя).

2. Асоціації з Західною частиною України: традиції, спокій, природа, предки, фольклор, відпочинок, файне місто, пісня, церква, вишиванка, свято шоколаду, мрії, романтика, світло, добрі люди, чистий край, інтелігенція, гарні краєвиди, відпочинок, трембіти, лицеміри, біженці (вказано записи над такими містами як Львів, Ужгород, Івано-Франківськ, Луцьк).

3. Асоціації пов'язані із Північною частиною України: ліс, степи, нейтральна територія, сірі будинки, невідоме, місто бетону, 50/50 (Чернігів, Суми).

4. Асоціації із Півднем України: окупація, ностальгія, втрачене, наш, море-відпочинок, сонце, не наш, татари, зрада, сум, спогади, «курорт-зачинено», пусті пляжі (сфокусовано записи здебільшого над АР Крим, Одеса).

5. Асоціації вказані студентами на карті над Центральною частиною України: смерть (м.Київ), гроші, престиж, радість, Верховна Рада, негатив, царина грабіжу і брехні, столиця, дім, доброзичливі люди, жгтя-серце, село-дім (м. Вінниця), гордість (м. Житомир), зона, гроші, сила держави, майдан (м.Київ), опис мальовничості природи (міста Вінниця, Житомир).

Результати дослідження вказують на зв'язок з подіями, які відбуваються в Україні. Це відголоски майдану, зрада, курушція серед чиновників, війна, АТО.

Важливим компонентом при дослідженні феномену ментальності та етнічних стереотипів є національна афіліація – це прагнення особистості належати до конкретної нації, а точніше прагнення до психологічної єдності з представниками цієї нації. Це прагнення зумовлено потребою особистості в соціальному захисті, стабільності, що може забезпечити належність до конкретної нації. Натомість національна належність є одним із важливих засобів зорієнтава-

ності й досягнення людиною соціальних цілей у складному багатонаціональному сучасному світі [7].

Дані отримані за методикою «Етнічна афіліція» представленні в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1.

Потреба в етнічній приналежності отримані дані за методикою «Етнічна афіліція»

Регіони	Висока потреба (%)	Низька потреба (%)	Невизначена (%)
Західної України	70	20	10
Північного регіону	50	30	20
Центральної України	60	25	15

Зафіксовано домінування національних афіліативних прагнень у значній частини юнаків і юнок, що виявляються на середньому рівні в більшості з них, що знаходить підтвердження та відображення в отриманих результатах. Одержані результати засвідчили, що у мотиваційній сфері юнацтва з Західної України співіснує спрямованість на націю і спрямованість на особистість, яка зумовлює відповідний вплив на їх прийняття рішень у різних життєвих ситуаціях.

Рівень націоафіліативних чи антинаціоафіліативних мотивів віддзеркалює ступінь схильності особистості дотримуватися встановлених національних норм і правил; ступінь підпорядкованості особистих інтересів національним.

Порівняння отриманих результатів за методикою «Етнічна афіліція» студентів Західної України та Центральних регіонів.

Відповідь: $\varphi^*_{\text{емп}} = 0.664$. Отримане емпіричне значення φ^* знаходиться в зоні незначимості.

Порівняння отриманих результатів за методикою «Етнічна афіліція» студентів Північних регіонів та Центральних регіонів.

Відповідь: $\varphi^*_{\text{емп}} = 0.636$. Отримане емпіричне значення φ^* знаходиться в зоні незначимості.

Отже по шкалам формування етнічної приналежності студентів з різних регіонів України достовірних відмінностей немає.

Для визначення типу етнічної ідентичності була застосована методика (Г.У.Солдатова, С.В.Рижова), що дозволяє діагностувати етнічну самосвідомість і її трансформації в умовах міжетнічної напруженості. Один з показників трансформації етнічної ідентичності - це зростання етнічної нетерпимості (інтолерантності).

Толерантність / інтолерантності - головна проблема міжетнічних відносин в умовах зростання напруженості між народами - стала ключовою психологічної змінної при конструюванні даного опитувальника.

Згідно отриманим даним, найбільш притаманні типи етнічної ідентичності представлені в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2.

**Типи етнічної ідентичності за методикою
(Г.У.Солдатова, С.В.Рижова)**

	етнонегілізм	індиферент-ність	норма	етноегоїзм	етноізоляція	етнофана-тизм
Західні регіони			40%	10%		50%
Північні регіони		55%	25%	5%	5%	10%
Центральні регіони		55%	30%			15%

При інтерпретації даних виявлено, що студенти західної України «Типи етнічної ідентичності» мають прояви фанатизму (55% вибірки) - апофеозом нетерпимості і вищим ступенем негативізму по відношенню до інших етнічних груп, тоді як результати дослідження північних та центральних регіонів свідчать 55% відповідей про притаманність етнічної індиферентності, що в подальшому може призвести до зникання традицій та української культури, запозичення та впровадження нового та забуття надбань поколінь.

45% вибірки західних регіонів, 25% вибірки північних регіонів, 30% центральних регіонів належить до типу - норма (позитивна етнічна ідентичність), що проявляється у поєднанні позитивного ставлення до власного народу з позитивним ставленням до інших народів. У поліетнічному суспільстві позитивна етнічна ідентичність має характер норми і властива переважній більшості. Вона задає такий оптимальний баланс толерантності по відношенню до своєї зрілості й інших етнічних груп, який дозволяє розглядати її, з одного боку, як умова самостійності і стабільного існування етнічної групи, з іншого - як умова мирного міжкультурної взаємодії в поліетнічному світі.

Посилення деструктивності в міжетнічних відносинах обумовлено трансформаціями етнічної самосвідомості за типом гіперідентичності, яка відповідає в опитувальнику трьом шкалам, найпритаманніший нашій місцевості згідно отриманим даним - етнофана-

тизм - готовність йти на будь-які дії в ім'я так чи інакше понятих етнічних інтересів, аж до етнічних "чисток", відмови іншим народам в праві користування ресурсами і соціальними привілеями, визнання пріоритету етнічних прав народу над правами людини, виправдань будь-яких жертв в боротьбі за благополуччя свого народу.

Етноогоїзм, етноїзоляція і етнофанатизм представляють собою ступені гіперболізації етнічної ідентичності, що означає поява дискримінаційних форм міжетнічних відносин. У міжетнічній взаємодії гіперідентичності проявляється в різних формах етнічної нетерпимості: від роздратування, яке виникає як реакція на присутність членів інших груп, до відстоювання політики обмеження їх прав і можливостей, агресивних і насильницьких дій проти іншої групи і навіть геноциду (Солдатова, 1998).

55% із студентів притаманна етнічна індиферентність - розмивання етнічної ідентичності, виражене в невизначеності етнічної приналежності, неактуальності етнічності, що в подальшому може призвести до зникання традицій та української культури, запозичення та впровадження нового та забуття надбань поколінь.

Перевіримо сформованість типів етнічної ідентичності студентів з різних регіонів України України на достовірну відмінність.

Порівняємо дані студентів Західних регіонів та Центральних регіонів по шкалі етнофанатизм.

По шкалі етнофанатизм між показниками студентів Західних регіонів та Північних регіонів.

Вісь значимості 1, 64-2,31. Відповідь: $\varphi_{\text{емп}}^* = 2.931$. Отриманні емпіричні значення φ^* знаходиться в зоні значимості.

По шкалі етнофанатизм студентів Західних регіонів та Центральних.

Вісь значимості 1,64-2,31. Відповідь: $\varphi_{\text{емп}}^* = 2.454$. Отриманні емпіричні значення φ^* знаходиться в зоні значимості.

По шкалі етнофанатизм між показниками студентів Центральних регіонів та Північних регіонів.

Вісь значимості 1,64-2,31. Відповідь: $\varphi_{\text{емп}}^* = 0.478$. Отриманні емпіричні значення φ^* знаходиться в зоні незначимості.

Отже тільки шкала етнофанатизм дає значиму відмінність між студентами Західних регіонів та студентами Центральних та Північних регіонів. По іншим шкалам достовірних відмінностей немає.

За методикою ДТО (Діагностичний тест взаємовідносин) Г. У. Солдатова визначено, що є значна різниця між очікуваннями, саме баченням ідеалу українця та «типічним» представником даної національності.

Отже, можемо зробити висновок, що етнічна ментальність постає як Дух етносу, що є неусвідомлюваним і зовнішнім виявом соціальних зв'язків, які втілені у звичаєво-традиційній сфері й за-

знають змін своїх форм під тиском цивілізації, при цьому формування етноментального відбувається внаслідок суб'єктивування, інтеріоризації соціальним специфічно природного.

Для визначення міри зв'язку між типом етнічної ідентичності та рівнем потреби в етнічній приналежності, ми використали для обрахунків комп'ютерну програму «IBMSPSSStatistics 23». У результаті чого, виявлено кореляційний зв'язок на рівні значимості (0,499%) та з'ясовано, що між шкалою «Етнічна індиферентність» та низькою потребою в етнічній приналежності існує помірна позитивна кореляція, що свідчить про розмивання етнічної ідентичності, виражене в невизначеності етнічної приналежності, неактуальності етнічності, що в подальшому може призвести до зникання традицій та української культури, запозичення та впровадження нового та забуття надбань поколінь, здебільшого фіксується у відповідях студентів Північних регіонів України. На рівні значимості (0,39%) виявлена помірна позитивна кореляція між шкалами «Етнофанатизм» та високою потребою в етнічній приналежності для студентів Східної України, що свідчить про позитивне ставлення до власного народу з позитивним ставленням до інших народів, має характер норми і властива переважній більшості, оптимальний баланс толерантності по відношенню до своєї зрілості й інших етнічних груп, який дозволяє розглядати її, з одного боку, як умова самостійності і стабільного існування етнічної групи, з іншого - як умова мирного міжкультурної взаємодії в поліетнічному світі, але зв'язку з загостренням соціально-політичної ситуації в країні спостерігається посилення деструктивності в міжетнічних відносинах, що обумовлено трансформаціями етнічної самосвідомості за типом гіперідентичності – етнофанатизм (готовність йти на будь-які дії в ім'я так чи інакше понять етнічних інтересів).

При інтерпритації даних виявлено, що студенти Центральної України за методикою «Типи етнічної ідентичності» мають прояви фанатизму (15% вибірки) - апофеозом нетерпимості і вищим ступенем негативізму по відношенню до інших етнічних груп, тоді як результати дослідження студентів Північних регіонів свідчать 55% відповідей про притаманність етнічної індиферентності, що в подальшому може призвести до зникання традицій та української культури, запозичення та впровадження нового та забуття надбань поколінь.

Висновок. Отже, можна зробити висновок, що етнічні стереотипні характеристики українського народу відчутно забарвлені регіонально, саме під впливом різних факторів вони набувають значно інших барв та зазнають трансформацій. Різні регіони України відрізняються один від одного не тільки історією, а й сучасним економічним, культурним, соціально-політичним становищем, тому було б недоречним вести мову про якийсь загальноукраїнський менталітет. Він розпадається на регіональні стереотипи (у просторовому

розумінні) і на соціальних груп (у плані соціального розшарування). Саме регіональні та стратифікаційні (субкультурні) форми є найважливішими і визначальними у поведінці особистості, тому що остання у своєму повсякденному житті спочатку сприймає себе як члена певної частини соціальної структури (верства, професійна група), потім – як мешканця конкретного регіону і тільки після цього – як представника українського народу. Якщо перші шаблі ментальної ієрархії так чи інакше наявні в усіх українських громадян, то формування загальноукраїнської ідентичності (з відповідними ментальними характеристиками) – завдання на перспективу. Можна констатувати, що загальноукраїнського менталітету як сталого явища в соціально-історичній реальності ще не існує. Він існує лише на сторінках наукових часописів і досліджень, у промовах державних діячів, і це, очевидно, теж крок до громадянської консолідації.

Список використаних джерел

1. Асмолов А.Г., Шлягина Е.И. Национальный характер и индивидуальность: опыт этнопсихологического анализа / А.Г. Асмолов, Е.И.Шлягина // Психологические проблемы индивидуальности. - М.: Педагогика, 1984. – 176с.
2. Андреева Г.М. Психология социального познания : Учеб. пособие для студентов высших учебных заведений / Г.М. Андреева. – М.: Аспект-Пресс, 2000. – 288 с.
3. Баязитов Р.Ф. Авторитарный стереотип: сущность и проявления в социальных взаимодействиях: [Монография] / Р.Ф. Баязитов. – Нижнекамск : Изд-во НМИ, 2006. – 175 с.
4. Гнатенко П.И. Этнические установки и этнические стереотипы / П.И. Гнатенко, В.Н. Павленко. – Днепрпетровск: ДГУ, 1995. – 200 с.
5. Гнатенко П. Национальный характер / П. Гнатенко. – К., Дніпро, 1992. – 234с.
6. Социологический энциклопедический словарь: на русском, английском, немецком, французском и чешском языках / Ред-координатор акад. Г. В. Осипов. – М. : Издат. группа ИНФРА-М-НОРМА, 1998. – 488 с.
7. Коростелина К.В. Социально-психологические корни этнических проблем / К.В. Коростелина // Журнал практикующего психолога. – 1999. – № 5. – С. 109-133.
8. Попков В.Д. Стереотипы и предрассудки: их влияние на процесс межкультурной коммуникации / В.Д. Попков // Журнал социологии и социальной антропологии. – 2002. – т.V.
9. Чередніченко О. А. Основні риси ментальності українців та їх відображення у романі-диалогі Володимира Дрозда «Листя землі» / О. А. Чередніченко // Наук. зап. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. Сковороди. Серія : Літературознавство. – 2010. – Вип. 4, ч. 1. – С. 135.

Spisok vikoristanih dzherel

1. Asmolov A.G., SHlyagina E.I. Nacional'nyj harakter i individual'nost': opyt ehtnopsihologicheskogo analiza / A.G. Asmolov, E.I.SHlyagina // Psihologicheskie problemy individual'nosti. - M.: Pedagogika, 1984. – 176s.

2. Andreeva G.M. Psihologiya social'nogo poznaniya : Ucheb. po-sobie dlya studentov vysshih uchebnyh zavedenij / G.M. An-dreeva. – M.: Aspekt-Press, 2000. – 288 s.
3. Bayazitov R.F. Avtoritarnyj stereotip: sushchnost' i pro-yavleniya v social'nyh vzaimodejstviyah: [Monografiya] / R.F. Bayazitov. – Nizhnekamsk : Izd-vo NMI, 2006. – 175 s.
4. Gnatenko P.I. EHtnicheskie ustanovki i ehtnicheskie stereotipy / P.I. Gnatenko, V.N. Pavlenko. – Dnepropetrovsk: DGU, 1995. – 200 s.
5. Gnatenko P. Nacional'nij harakter / P. Gnatenko. – K., Dnipro, 1992. – 234s.
6. Sociologicheskij ehnciklopedicheskij slovar': na russkom, anglijskom, nemeckom, francuzkom i cheshskom yazykah / Red-koordinator akad. G. V. Osipov. – M. : Izdat. gruppa INFRA-M-NORMA, 1998. – 488 s.
7. Korostelina K.V. Social'no-psihologicheskie korni ehtniceskih problem / K.V. Korostelina // ZHurnal prakti-kuyushchego psihologa. – 1999. – № 5. – S. 109-133.
8. Popkov V.D. Stereotipy i predrassudki: ih vliyanie na pro-cess mezhkul'turnoj kommunikacii / V.D. Popkov // ZHur-nal sociologii i social'noj antropologii. – 2002. – t.V.
9. CHerednichenko O. A. Osnovni risi mental'nosti ukrainciv ta ih vidobrazhennya u romani-dilogii Volodimira Drozda «Listya zemli» / O. A. CHerednichenko // Nauk. zap. Harkiv. nac. ped. un-tu im. G. Skovorodi. Seriya : Literaturoznavstvo. – 2010. – Vip. 4, ch. 1. – S. 135.

Комар Т.О. Этнические стереотипы студентов

В статье проведен теоретический анализ явлений менталитет, социальные стереотипы, архетипы, проанализированы их различия и отношения.

Показан менталитет как интегративный, этнопсихологический признак нации и причины возникновения социальных стереотипов, которые приводят к поляризации общества.

Был проведен эксперимент по исследовании тенденций этнической аффилиции, этнического самосознания, этнической идентичности студентов из разных регионов Украины и их преобразования с точки зрения этнической напряженности.

Ключевые слова: *студенты, менталитет, этнические стереотипы, этническая идентичность, этнических аффилиция, ассоциативные карты Украины, национальный признак, коллективное бессознательное.*

Komar T. Ethnic stereotypes of the University students

A theoretical analysis of the phenomenon of mentality, social stereotypes and archetypes is carried out and their differences and correlation are analyzed. The mentality as an integrative ethnopsychological sign of a nation and the reasons for the genesis of social styles that lead to the polarization of Ukrainian society are disclosed.

In the experimental part, ethnic affiliative tendencies, ethnic self-awareness, ethnic identity of students from different regions of Ukraine and their transformation in conditions of interethnic tension are empirically investigated.

Keywords: *students, mentality, ethnic stereotypes, ethnic identity, ethnic affiliation, associative maps of Ukraine, national success, the collective unconsciousness.*